

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Mt 25, 14 – 30

Text: Mt 25, 29 *Nebot' každému, kdo má, bude dáno a přidáno; kdo nemá, tomu bude odňato i to, co má.*

Ježíšovo podobenství o hřivnách by se také dalo nazvat: „Kterak chudák k ještě větší nouzi přišel“. To, co někoho na tomto podobenství může provokovat, je kapitalistický způsob Ježíšova uvažování. Kdo je bohatý, ten ještě víc zbohatne, a kdo je chudý, bude ještě chudší. To je závěr celého podobenství: „Nebot' každému, kdo má, bude dáno a přidáno; kdo nemá, tomu bude odňato i to, co má.“ A tomu má, podle Ježíše, chodit v Božím království! Nedráždí vás to? Ale to by nebyl Ježíš, aby nekázal něco provokativního. Dokud hladíte kočku po srsti, tak spokojeně vrní a možná i usne. Ale který kazatel by si přál, aby mu posluchači pod kazatelnou spokojeně usnuli?

Takže platí, že v Božím království boháč ještě víc zbohatne a chudák ještě víc zchudne. Prostě peníze produkují další peníze. Kdo je má, vydělá ještě víc, a kdo je nemá ten i o to málo přijde. Tak to říká Ježíš svým podobenstvím. Koneckonců, my to říkáme také, ale s vědomím, že tak to přece chodí ve světě! V církvi by to snad mělo být jinak! Ježíš ale říká, že právě tak to má fungovat v království Božím. Jak to může takto říci? Co tím sleduje?

Ježíš vždycky kázal tak, že vycházel z běžné zkušenosti obyčejných lidí. Vyprávěl o Božích věcech způsobem, jakým lidé uvažovali v běžném životě. A stejně tak i zde. Ježíš říká: Takto přece běžně uvažujete. Když se pouštíte do nějakého podnikání, tak s úmyslem, aby z toho byl nějaký užitek, nějaký zisk. Když do něčeho investujete, tak proto, aby se vám to vrátilo a ještě z toho bylo něco dalšího. A do práce chodíme především proto, abychom si vydělali na živobytí. Jediný důvod, proč existují zdraví lidé, a přesto jsou nezaměstnaní, je ten, že zadarmo ani kuře nehrabe! Tak to je! Lidé shánějí práci ne proto, že by se nudili, ale proto, že budou-li si doma uklízet kolem baráku, tak jim za to nikdo nedá ani korunu! Chodíme do práce, abychom si vydělali. To je naše normální uvažování.

A Ježíš říká: Jestliže takto normálně uvažujete v běžném praktickém životě, jak to, že v případě, kdy myslíte na království Boží, uvažujete úplně jinak? Jestliže v běžném životě věříte, že peníze ve světě vydělávají zase další peníze, proč stejným způsobem neuvažujete při práci pro Boží království? Zatímco ve světě investujete do věcí, které vám přinášejí zisk, investovat do Božího království se vám nechce, protože nemáte víru, že to přinese užitek. Ale tam to funguje úplně stejně. Rozdíl je jen v tom, že peníze jsou hodnota velmi pochybná a pomíjívá, zatímco hodnoty, které rozmnožují Boží království, mají z hlediska věčnosti mnohem vyšší cenu. A tyto hodnoty se používáním nijak nespotebovávají, ale naopak zhodnocují.

Podobenství ovšem ukazuje ještě další důležité skutečnosti. Všimněte si, že množství svěřených hřiven je v jednotlivých případech různé. Pán rozdělil hřivny mezi své služebníky, každému podle jeho schopností. Tzn. že po nikom nepožadoval výkon nad jeho možnosti. Když jednomu svěřil dvě hřivny, nepožadoval po něm, aby s nimi vydělal dalších deset hřiven jako jiný. Důležité tedy není množství svěřených prostředků, ale postoj služebníků k jejich správě. První dva služebníci uvažovali tak, že je potřeba, aby se jejich pánu dařilo, aby jeho majetek rostl, aby jeho podnik ve světě prosperoval. Přáli mu úspěch. A dělali pro to vše, co bylo v jejich silách. Ten třetí uvažoval jinak. Myslel především sám na sebe. Problém nebyl v tom, že by musel vydělat deset hřiven jako ten první nebo dvě hřivny jako ten druhý. Možná nemusel vydělat ani jednu hřivnu. Pánu by asi stačilo, kdyby prostě do toho šel. Kdyby projevil stejnou ochotu a stejně přejný postoj ke svému pánu, jako ti první dva. Jasně, je to riziko, jít do podnikání. Je to risk. Možná to vyjde, možná ne. Ale za ochotou riskovat je vidět, že člověku o něco jde, že chce, aby se věci hnuly kupředu. Aby Boží království rostlo. Zatímco zakopání hřivny vyjadřuje jiný postoj. Na prvním místě tu není odvaha riskovat a tím třeba získat, ale spíše mít pocit jakého bezpečí. Jistoty. A tento pocit vede ke konzervativním postojům. Stačí, když všechno zůstane při starém. Uchovat to co bylo, takové jaké to bylo kdysi, úplně stejné, neporušené, staré, to úplně stačí, protože tak je to osvědčené a bezpečné. A nemusí se nic dělat. Jenže to, co se aktivně nerozmnožuje, tak devaluje, ztrácí na hodnotě, zatuchá, hnije a je z toho vyčpělá relikvie, anachronismus, něco, co nezapadá do dnešní doby. Není někdy taková naše víra? Že si ji uchováváme tak hluboko v srdci až tam dočista ztrouchniví a když s ní náhodou vyjdeme na světlo, rozpadne se na prach? Nikdo nesází brambory proto, aby pak zase ty samé vykopal. Sadíme je, aby se nám urodily nové. Je bláhové si myslet, že víra se předává tak, že zakopeme či zakonzervujeme pro pozdější generace zbožnost svého dětství. Myslíme, že ani naši předkové nám nechtěli svoji zbožnost

předat jednoduše tak, že to bude v naší generaci působit jako stará vykopávka. Víra je pokaždé nové uchopení skutečnosti, směřování a zhodnocování. Užiteční služebníci prostě hřivny směňují, vyměňují je za nové.

Jít se svou vírou na trh znamená riskovat, že o ni třeba i přijdeme. Jsou křesťané, kteří se bojí konfrontovat svoji víru se současnými problémy, společenskými trendy, novými etickými otázkami a raději zůstanou při starých osvědčených náboženských frázích. Zůstanou raději i při starých, bezpečných a osvědčených formách. Ten pocit bezpečí je ovšem falešný. Zakopané peníze v nové společnosti neplatí. Je-li něčím hřivnou např. pouhá církevní příslušnost v podobě zaprášeného křestního listu, v království Božím s takovou ceninou už nezaplatíte. Pouze živá víra je odpovídajícím zhodnocením takové listiny. Ale ani víra nemůže zůstat živá, pokud ji mám pouze kdesi hluboko v srdci, ale už z ní nic nemají moji bližní, moji sousedi, moje děti či společnost, v níž žiju. Ukrývat svou víru před světem či konzervovat ji zakopáním znamená ji pohřbít.

Živá víra se osvědčuje vytvářením a množováním hodnot skrze naše skutky. Je to jednání ve víře, že hodnoty, které vyznávám, mají v tomto světě své oprávnění a svou životaschopnost. Že se dovedou množit a růst. Poctivost, upřímnost, počestnost, pravdomluvnost, dobročinnost, milosrdenství, spravedlivost. Vlastnosti, na které mnozí lidé rezignovali a dávno je ve svém životě zakopali a pohřbili. Jako tu hřivnu. Hřivnou může být i nepopulární, ale upřímná služba Pánu Bohu v tomto světě, kdy sloužíme Bohu svými obdarováními, svými schopnostmi a talenty. Vždyť hřivna se řecky nazývá talent! Můžeme se tedy také ptát, jaký talent svěřil Pán Bůh nám? Jaké máme nadání? A zda tím Bohu vyděláváme. Zároveň je hřivna něco svěřeného, ne jen prostý dar pro naši vlastní potřebu, ale svěřená hodnota, která bude požadována zpět.

Tak jako nejsme sami svoji, tak ani naše schopnosti neslouží jen nám samým. To si ovšem i ten třetí služebník velmi dobře uvědomoval. On si uvědomoval nároky, jaké pán na své služebníky klade. Říká: „Pane, poznal jsem tě, že jsi tvrdý člověk a sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal.“ Ten třetí služebník představuje člověka, v němž myšlenky na Boha vzbuzují strach. Ovšem strach z Boha není dobrá motivace ke službě Bohu a k milování Boha z celého svého srdce. V Bibli čteme: Pravá láska strach zahání. Ale služebník sám říká: „Bál jsem se, a proto jsem šel a ukryl tvou hřivnu v zemi.“ Podobně mluví Adam v ráji, když zhřešil: „Bál jsem se, a protože jsem nahý, ukryl jsem se.“ Člověk skrývá sám sebe, místo aby sám sebe přinášel jako živou, svatou, Bohu milou obět'; to má být naše pravá bohoslužba.“ Čeho se tak bojíme? Že budeme shledáni nazí? Vždyť Bůh nás zná dokonale. Že nedostojíme nárokům svého pána? Že přijdeme i o tu poslední hřivnu, o sebe sama? Proč se toho bojíme? Služebník říká svému pánu: „Poznal jsem tě, že jsi tvrdý člověk“. Mnoho lidí takto vnímá Boha. Jako tvrdého soudce. A to opravdu není dobrá motivace ke službě Bohu. Čeho se ještě ten služebník mohl bát? Bál se trestu? Bál se ostudy? Bál se svého neúspěchu? Svého selhání? To všechno tam mohlo hrát roli, ale nic z toho není obava o úspěch Boží věci, nýbrž jen sobecký strach o sebe sama. Strach o svou prestiž, o svou pověst, o svou hodnotu, kdybych náhodou neuspěl. Kdybych těm požadavkům nedostál. Co by si pomysleli lidé, co by si pomyslel můj Pán. Ale Pán Bůh právě takový lidský strach o sebe sama odsuzuje.

Co říci závěrem? Víra je riskantní podnik. Není to bezpečná procházka růžovým sadem. Pustit se na cestu víry znamená věřit v životaschopnost toho, čemu věřím. Že to poroste, že se to bude rozmnožovat, že království Boží, byť by se jevilo jen jako zrnko hořčice, poroste a bude z něho strom. Že poroste i tam, kde původně nic nebylo. Že se bude sklízet i tam, kde původně Pán nesel a že se bude sbírat i tam, kde nic nerozsypal. Strach, skepse a malomyslnost člověka ochromuje a uvrhuje do temnot, kde člověk jen pláče a skřípe zuby. Ale víra, že má smysl něco dělat pro Boží království na tomto světě, člověka samého zbohacuje. A člověk, který původně začínal s málem, jen s několika svěřenými hřivnami, se nakonec ocitá na věčném rautu Božího království. Nebo řečeno biblicky, vchází v radost Pána svého.

Modlitba: *Pane Ježíši, dej at' nejsme služebníci neužiteční, ale pracujeme pro tvé království s radostí a odvahou. Ty sám povzbuzuj naši víru, že práce naše není v Pánu marná. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, tobě předkládáme potřeby své i svých bližních. Prosíme za ty, kteří mají mnoho práce a nedostává se jim pomoci. Prosíme za ty, kteří také mají mnoho práce, ale nemají z ní kýžený užitek. Prosíme za ty, jejichž práce je pohlcuje natolik, že na místo času na důležité věci jim poskytuje pouze výdělek. Prosíme také za lidi, kteří nemohou pracovat, protože jsou nemocní nebo jinak postižení. Prosíme, aby nebyli sami a měli kolem sebe bližní ku pomoci. Prosíme za náš sbor, at' každý v něm slouží tím darem milosti, který jsi mu svěřil, aby s ním tobě přinášel užitek. Pane, prosíme za lidi, kteří se pouštějí do nějakého podnikání, kteří hledají možnosti, jak se uplatnit, kteří hledají příležitosti, jak být užiteční. Prosíme i za ty, kteří poskytují práci druhým, dej, aby se jim dobře dařilo a mohli dostát svým závazkům. Pane, dej at' v tomto světě sloužíme, jako by to nebylo lidem, ale tobě samému, at' odvádíme kvalitní práci a počínáme si přitom poctivě. Požehnej, Pane, všem spolupracovníkům ve sboru, všem službám, které mezi námi z tvé milosti fungují. Tobě odevzdáváme všechny své aktivity a prosíme o tvé požehnání a radost z díla pro tvé království. Amen.*